

NOWE ZASADY DOTYCZĄCE ŚWIADCZENIA PIELEGNACYJNEGO

I ŚWIADCZENIA WSPIERAJĄCEGO

- ZMIANY OD 1 STYCZNIA 2024R.

W dniu 1 stycznia 2024r. wchodzi w życie zmiany dotyczące uprawnień do świadczeń opiekuńczych, w tym świadczenia pielęgnacyjnego uregulowane w ustawie z dnia 26 lipca 2023r. o świadczeniu wspierającym (Dz. U. z 2023r. poz. 1429). Ustawa wprowadza także nowe świadczenie dla osób niepełnosprawnych, jakim jest świadczenie wspierające.

ŚWIADCZENIE WSPIERAJĄCE

Od dnia 1 stycznia 2024r. ustawa z dnia 26 lipca 2023r. o świadczeniu wspierającym wprowadza nowy rodzaj świadczenia dla osób niepełnosprawnych tj. świadczenie wspierające, które przysługiwać będzie **osobie niepełnosprawnej w wieku od ukończenia 18 roku życia.**

Aby je uzyskać trzeba będzie złożyć wniosek o wydanie decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia do wojewódzkiego zespołu ds. orzekania o niepełnosprawności. Wnioski będzie można składać od 1 stycznia 2024r.

Kwota świadczenia będzie zróżnicowana i uzależniona od ustalonej potrzeby wsparcia czyli uzyskania odpowiedniej liczby punktów. Przysługiwać będzie w wysokości od 40 % do 220 % renty socjalnej. Ustawa wprowadza sześć progów wsparcia i od ich uzyskania różnicuje wartość świadczenia. Im więcej punktów uzyskanych podczas oceny, tym wyższa kwota świadczenia.

W pierwszym roku obowiązywania ustawy, czyli od 1 stycznia 2024r. świadczenie wspierające będzie dostępne dla osób z najwyższym ustalonym poziomem potrzeb wsparcia (87-100 pkt). W kolejnym roku dla osób ze średnim poziomem potrzeb wsparcia (78-86 pkt). Natomiast od 1 stycznia 2026r. – świadczenie wspierające będzie dostępne także dla osób z niepełnosprawnościami z najniższym poziomem potrzeb wsparcia (70-77 pkt). Osoba wymagająca opieki:

- 1) na którą przyznano na podstawie przepisów dotychczasowych prawo do świadczenia pielęgnacyjnego albo specjalnego zasiłku opiekuńczego, albo prawo do zasiłku dla opiekuna,
- 2) na którą przyznano prawo do świadczenia pielęgnacyjnego na podstawie przepisów ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 7 lipca 2023 r. o świadczeniu wspierającym

– może otrzymać świadczenie wspierające od dnia 1 stycznia 2024r., także w przypadku, gdy w decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia, potrzebę tę określono na poziomie od 70 do 89 punktów w skali potrzeby wsparcia, o ile spełnia warunki uprawniające do tego świadczenia.

Obsługą i wypłacaniem świadczenia wspierającego będzie zajmował się **Zakład Ubezpieczeń Społecznych**.

Świadczenie wspierające nie będzie przysługiwało osobie z niepełnosprawnością, jeżeli przebywa np. w domu pomocy społecznej, zakładzie opiekuńczo-leczniczym czy też została umieszczona w zakładzie karnym lub schronisku dla nieletnich oraz jeśli pobiera tożsame świadczenia za granicą.

ŚWIADCZENIE PIELEGNACYJNE NA NOWYCH ZASADACH

Świadczenie pielęgnacyjne do którego ustalać będzie się prawo na nowych zasadach obowiązujących od 1 stycznia 2024r. przysługiwać będzie rodzicom lub innym osobom, które opiekują się dzieckiem z niepełnosprawnością do 18 roku życia legitymującego się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. Po ukończeniu przez dziecko 18 lat, jako osoba pełnoletnia będzie mogła ubiegać się o świadczenie wspierające.

Świadczenie pielęgnacyjne na nowych zasadach będzie przysługiwało opiekunowi na każde uprawnione dziecko z niepełnosprawnością w rodzinie, a nie tylko na jedno. Jeśli rodzic/opiekun sprawuje opiekę nad więcej niż jednym dzieckiem z niepełnosprawnościami, świadczenie pielęgnacyjne będzie podwyższane o 100 proc. na drugie i każde kolejne dziecko z niepełnosprawnościami. Warunkiem wypłaty będzie złożenie stosownego wniosku przez opiekuna o podwyższenie świadczenia pielęgnacyjnego.

Opiekun, który będzie pobierał świadczenie pielęgnacyjne na nowych zasadach będzie miał możliwość podjęcia zatrudnienia i dorabiania do świadczenia.

Ponadto, pobieranie przez opiekuna własnych świadczeń np. emerytalno-rentowych nie będzie miało wpływu na jego prawo do świadczenia pielęgnacyjnego.

Uchylono również przepis uzależniający przyznanie świadczenia pielęgnacyjnego rolnikowi, małżonkowi rolnika lub domownikowi od warunku zaprzestania prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy na gospodarstwie rolnym.

O świadczenie pielęgnacyjne będą mogły się również ubiegać rodziny zastępcze, osoby prowadzące rodzinne domy dziecka oraz dyrektorzy placówek pieczy zastępczej.

Od 1 stycznia 2024r. osoby, które dotychczas nie pobierały świadczeń opiekuńczych, nie będą mogły ubiegać się już o specjalny zasiłek opiekuńczy oraz o świadczenie pielęgnacyjne na niepełnosprawne osoby dorosłe.

PRAWA NABYTE OPIEKUNÓW– MOŻNA ZOSTAĆ NA STARYCH ZASADACH

Opiekunowie osób z niepełnosprawnościami, które nabyły bądź nabędą na starych zasadach, obowiązujących przed wejściem w życie ustawy (tj. do 31 grudnia 2023 r.), prawo do świadczenia pielęgnacyjnego lub specjalnego zasiłku opiekuńczego/ zasiłku dla opiekuna, jeśli taka będzie ich wola, będą mogły w dalszym ciągu pobierać wymienione świadczenia zgodnie

z dotychczasowymi przepisami, także w przypadku uzyskania kolejnego orzeczenia potwierdzającego niepełnosprawność lub rozpoczęcia kolejnego okresu zasiłkowego.

Warunkiem zachowania prawa odpowiednio do świadczenia opiekuńczego na zasadach dotychczasowych jest złożenie wniosku o nowe orzeczenie w terminie 3 miesięcy od dnia następującego po dniu, w którym upłynął termin ważności dotychczasowego orzeczenia, a następnie złożenie wniosku o ustalenie prawa odpowiednio do świadczenia pielęgnacyjnego albo specjalnego zasiłku opiekuńczego w terminie 3 miesięcy, licząc od wydania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności albo o niepełnosprawności.

Prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego na zasadach określonych powyżej przysługuje również po upływie okresu zasiłkowego, na który prawo zostało przyznane, jeżeli wniosek o ustalenie prawa do specjalnego zasiłku opiekuńczego na nowy okres zasiłkowy zostanie złożony w terminie 3 miesięcy od dnia następującego po dniu, w którym zakończył się dotychczasowy okres zasiłkowy.

Osoby, które będą otrzymywały świadczenia pielęgnacyjne na „starych” zasadach, nie będą mogły podjąć zatrudnienia i dorabiać do tego świadczenia. Opiekunowie sprawujący opiekę nad dzieckiem z niepełnosprawnością, którzy nabędą prawa do końca 2023r. będą mogli od 1 stycznia 2024r. wybrać czy pozostają przy świadczeniu pielęgnacyjnym według starych zasad czy przechodzą na nowy system. Natomiast wszyscy, którzy po raz pierwszy będą ubiegać się o świadczenie pielęgnacyjne od 1 stycznia 2024r., będą otrzymywali wsparcie już na nowych zasadach. Nie będą mieli prawa do świadczenia na „starych” zasadach.

INFORMACJE DODATKOWE

Przepisy przejściowe o świadczeniu wspierającym wprowadzają również dodatkową, negatywną przesłankę, która przewiduje, że świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy, zasiłek dla opiekuna przyznane na zasadach dotychczasowych nie przysługują jeżeli osoba wymagająca opieki będzie miała przyznane prawo do świadczenia wspierającego. W konsekwencji tego przepisu wprowadzone zostały także przepisy określające:

- zawieszenie postępowania o ustalenie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego, zasiłku dla opiekuna do czasu rozstrzygnięcia sprawy z wniosku o ustalenie prawa do świadczenia wspierającego w sytuacji gdy osoba wymagająca opieki lub osoba uprawniona do jej reprezentowania złożyły wniosek o ustalenie prawa do świadczenia wspierającego. Następnie ustalenie prawa do ww. świadczeń w wyniku podjęcia zawieszzonego postępowania następuje po dokonaniu przez ZUS rozstrzygnięcia sprawy z wniosku o ustalenie prawa do świadczenia wspierającego,

- wstrzymanie wypłaty przyznanego już świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego, zasiłku dla opiekuna jeżeli osoba wymagająca opieki lub osoba uprawniona do jej reprezentowania złożyła wniosek o ustalenie prawa do świadczenia wspierającego. W przypadku odmowy przyznania osobie wymagającej opieki świadczenia wspierającego lub pozostawienia wniosku o to świadczenie bez rozpatrzenia, świadczenie pielęgnacyjne albo specjalny zasiłek opiekuńczy, zasiłek dla opiekuna, wypłaca się od miesiąca, w którym wstrzymano ich wypłatę do końca okresu na jaki je przyznano, jeżeli nadal osoba spełnia warunki określone w brzmieniu dotychczasowym,

- uznanie za nienależnie pobrane świadczenia: świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego, zasiłku dla opiekuna, wypłaconego opiekunowi za okres, za który osoba wymagająca opieki otrzymała świadczenie wspierające.

Z dniem wejścia w życie ustawy o świadczeniu wspierającym czyli 1 stycznia 2024 r. zostaje uchylony art. 16a ustawy o świadczeniach rodzinnych regulujący zasady przysługiwania specjalnego zasiłku opiekuńczego. Oznacza to, że od tej daty specjalny zasiłek opiekuńczy nie będzie już przyznawany. Jedynie, na podstawie przepisów przejściowych, zasiłek ten będzie mógł być przyznawany także po 31 grudnia 2023r. w pewnych przypadkach na zasadzie zachowania praw nabytych.

Ponadto nowym przepisem, który zacznie również obowiązywać od 1 stycznia 2024r. jest art. 17 ust. 4a ustawy o świadczeniach rodzinnych, zgodnie z którym, w przypadku śmierci osoby wymagającej opieki, osoba sprawująca opiekę zachowuje prawo do świadczenia pielęgnacyjnego do ostatniego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpił zgon osoby wymagającej opieki. Analogiczna regulacja obowiązująca od 1 stycznia 2024 dotyczy również będzie osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy na podstawie przepisów dotychczasowych oraz osób pobierających zasiłek dla opiekuna i została ona uregulowana w art. 63 ust. 12 ustawy o świadczeniu wspierającym (dotyczyć będzie jednak tylko przypadków gdy śmierć osoby wymagającej opieki nastąpiła po 31 grudnia 2023r.).